

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Mahepõllumajandusliku tootmisega alustamine

Marge Olju
peaspetsialist
31. märts 2023

Ettekande sisu

- Tunnustamise taotlemine ja dokumendid
- Põllumajandus- ja Toiduameti (PTA) nõusolekut vajavad tegevused
- Ettevõtte esmane kohapealne kontroll
- Eksimused mahepõllumajanduses

Tunnustamise taotlemine esmatootmise tegevusalal

Tegevusvaldkond:

- ✓ taimekasvatus, sealhulgas katmikkultuuride- ja seenekasvatus;
- ✓ seemne ja paljundusmaterjali ettevalmistamine ja turuleviimine koos tootmisega;
- ✓ mitteharitavalt alalt taimede või seente korjamine;
- ✓ loomakasvatus;
- ✓ mesindus;
- ✓ merevetikate tootmine;
- ✓ vesiviljelusloomade tootmine.

Tunnustamise taotluse esitamise tähtaeg

- Taimekasvatuse (sh seemne paljundusmaterjali ettevalmistamine koos tootmisega) või mesindusega tegeleda soovija peab esitama tunnustamise taotluse ajavahemikul **10. märtsist kuni 10. aprillini**.
- Loomakasvatuse, taimekasvatuse valdkonnas üksnes seenekasvatusega, taimekasvatusega katmikalal, mitteharitavalt aladelt taimede või seente korjamisega ning merevetikate- ja vesiviljelusloomade tootmise valdkondadega võib taotluse esitada **aasta ringi**.

Tunnustamise taotluse esitamise võimalused

- ✓ Maaeluministeeriumi kliendiportaal <https://portaal.agri.ee>;
- ✓ e-posti teel digitaalselt allkirjastatuna piirkondliku esinduse ametnikule, vormil “Ettevõtte tunnustamise taotlemine või jätkamine”;
- ✓ esinduses kohapeal, leppides kohtumisaja eelnevalt kokku.

Tunnustamise taotlemine

Taimekasvatus (v.a taimede ja seente korje):

- Kui taotletakse toetust PRIA-st ja esitatakse põldude andmed samal aastal PRIA-le hiljemalt 15. juuniks, siis märkida tunnustamise taotlusele märke/linnuke „Palun võtke minu põldude andmed PRIAst“. Sel juhul ei pea põllu andmeid ja kaarte PTA-le eraldi esitama.
- PRIA-st toetust mittetaotlevad ettevõtjad peavad PTA-le esitada järgnevad andmed:
 - ✓ põllumassiivide või katastriüksuste kaardid, kuhu on kantud põllu number ja põllu piirid;
 - ✓ andmed iga põllu kohta taimekasvatusplaanis: põllumassiivi tunnus, põllu number, pindala 0,01 ha täpsusega, kasvatatav kultuur, põllu staatus (1. a üleminek, 2. a üleminek, 3. a üleminek, mahe, mittemahe).
- Täiendava info ja vajalikud dokumendivormid leiab ettevõtja PTA kodulehelt.

Tunnustamise taotlemine

Loomakasvatus:

- ettevõttes peetavate loomade arv liikide ja vanusegruppide kaupa, näidates ära, milliste liikidega alustatakse mahepõllumajandusele üleminekut.

Mesindus:

- kui PRIA-s ei ole tarude asukohti märgitud, siis peab esitama põllumassiivide või katastriüksuste kaardid (võivad olla määratletud ka koordinaatidega), kuhu on kantud mesilagrupi või gruppide asukohad ja mis hõlmab korjeala vähemalt 3 km raadiuses mesilagrupi ümber.
- mesilasperede arv.

Tunnustamise taotlemine

Taimede või seente korje:

- põllumassiivide või katastriüksuste kaardid vähemalt 1:10 000 mõõtkavas, millele on kantud selle ala pindala ja piirid, millel kavatsetakse alustada taimede või seente korjamist. Juhul kui korjet teostatakse kogu katastriüksusel, siis võib esitada ka ainult katastriüksus(t)e numbri(d);
- liikide loetelu, millesse kuuluvaid taimi või seeni kavatsetakse korjata, ja korjamise ligikaudne ajavahemik.

Tunnustamise taotlemine

Merevetikate tootmine:

- merevetikate kasvatamise ja kogumise ning kogumisjärgse tegevuse asukohta iseloomustav kaart mõõtkavas vähemalt 1:10 000, millele on kantud ala, millel kavatsetakse merevetikate kasvatamist, kogumist ja kogumisjärgset tegevust alustada, pindala ja piirid;
- liikide loetelu, millesse kuuluvaid merevetikaid kavatsetakse kasvatada või koguda, ning andmed kavandatava koguse ja kogumise aja kohta.

Vesiviljelusloomade tootmine:

- vesiviljelusloomade tootmise asukohta iseloomustav kaart mõõtkavas vähemalt 1:10 000, millele on kantud ala, millel kavatsetakse vesiviljelusloomade tootmist alustada, pindala ja piirid;
- liikide loetelu, millesse kuuluvaid vesiviljelusloomi kavatsetakse kasvatada, ning andmed kavandatava tootmismahu kohta.

Riigilõiv

- Riigilõiv tasutakse igal aastal, mis koosneb 62 euro suurusest püsiosast ja muutuvosast, mis sõltub kontrollitava maa suurusest. Selleks on 1,5 eurot põllumajandusmaa hektari kohta või **taimede ja seente korjamiseks** kasutatava mitteharitava ala puhul 0,24 eurosentit hektari kohta, kuid kokku mitte üle 5000 euro.
- Lisainformatsioon riigilõivu kohta on leitav PTA kodulehelt.

Riigilõiv

- Kui ettevõttes tegeletakse samaaegselt nii mahe- kui mittemahepõllumajandusliku taimekasvatusega peavad tootjad tasuma riigilõivu ettevõtte **kogu maa eest**.
- **Riigilõiv tasutakse tunnustamise/jätkamise taotluse esitamise päeval.**

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

PTA nõusolekut vajavad tegevused

- Keemiliselt töötlemata mittemahepõllumajanduslikult toodetud seemne ja taimse paljundusmaterjali kasutamine.
- Maa üleminekuaja lühendamine.
- Mittemahepõllumajanduslike loomade toomine (välja arvatud ohustatud loomatõud, mesilasemad ja -sülemid).
- Veterinaartoimingud - lammaste sabade lõikamine, tibude noka lühendamine ja veiste sarvede eemaldamine/nudistamine.

PTA nõusolekut vajavad tegevused

- Mittemahepõllumajandusliku proteiinsööda kasutamine noorsigade (kuni 35 kg) ja kuni 18 nädala vanuste noorlindude söötmiseks.
- Veiste lõaspidamine.
- Ajutise loa taotlus katastroofiolukorra tõttu.

Maa üleminekuaja lühendamine

- Maa üleminekuaja lühendamise taotlust saab esitada aastaringset.
- Maa üleminekuajaga saab lühendada põllumajanduslikel maadel, mis on olnud kasutuses rohumaana 3 viimast aastat ja mahepõllumajanduses lubamatuid aineid ei ole kasutatud.
- Maa, mille üleminekuajaga soovitakse lühendada, ei tohi olla üles haritud enne kohapealset kontrolli.
- Kui maa-alale jäävad kartuli-, köögivilja, istanduse jt põllud (nende üleminekuajaga ei lühendata), siis need tuleb pindalalt maa-alast välja arvata.

Maheloomade andmebaas

- PTA veebilehele on loodud [maheloomade andmebaas](#), kuhu mahetootjad saavad esitada seal kajastamiseks oma turustatavad maheloomad (aretusloomad/suguloomad).
- Andmebaasi jaoks andmete edastamine on vabatahtlik. Selleks tuleb alla laadida ja täita Exceli tabeli vorm, mis on leitav PTA veebilehelt: „Maheloomade andmebaas tootjatele täitmiseks “. Täidetud tabel saata e-postile maheteated@pta.agri.ee ning PTA ametnik sisestab info maheloomade andmebaasi.
- **Maheloomade andmebaasi ajakohasena hoidmiseks tuleks tootjatel kindlasti teavitada, kui loomad on ära müüdud.**

Taimse paljundusmaterjali (k.a külviseeme) andmebaas

- Mahetootja peab külvamisel kasutama sertifitseeritud mahepõllumajanduslikku või üleminekuaja paljundusmaterjali (k.a külviseeme), kui see on taimse [paljundusmaterjali andmebaasis saadaval](#).
- **Üldloa** nimekirjas olevate liikide ja alamliikide tavaseemet võib kasutada ilma nõusolekut taotlemata. Üldluba on esitatud liikide ja alamliikide nimekirjana. Kui liik või alamliik ei ole üldloa nimekirjas, siis tuleb soovitud tavaseemne kasutamiseks küsida nõusolekut.
- Kui taimse paljundusmaterjali andmebaasis registreeritud sort ei sobi ja soovitakse kasutada teist sorti või kui andmebaasis ei ole sobivat paljunduskategooriat saada või kui liik ei ole üldloa nimekirjas, siis tuleb keemiliselt töötlemata **mittemahepõllumajandusliku seemne** (tavaseemne) **kasutamiseks küsida PTA-lt nõusolek**.
- **Erand** - alustatavatel ettevõtetel on üksnes **esimesel üleminekuaastal** lubatud kasutada oma toodetud seemet, mis pärineb oma ettevõtte mittemahepõllumajanduslikust tootmisest.

Muudatustest teavitamine

- Ettevõttes toimunud muudatustest peab tootja teavitama PTA-d:
- ✓ vähemalt seitse päeva enne kavandatud muudatuse tegemist;
- ✓ hiljemalt seitsme päeva jooksul muudatuse toimumisest arvates, kui muudatus toimus isiku tahtest sõltumata, märkides ära selle tekkimise asjaolud.

Nt muudatustest, millest peab teavitama: kui ettevõtte soovib lõpetada või alustada mõne tegevusalaga või loomaliigiga või kui ettevõttes on muutunud kontaktandmed jne.

- Vormil „Kliendi teavitus“.

Ettevõtte esmane kontroll

- Esmane **kontroll tehakse ettevõttesse 60 tööpäeva jooksul** peale tunnustuse taotluse esitamist, kontrollitakse ajaperioodi tunnustamise taotluse esitamisest kuni kohapealse kontrolli hetkeni.
- Otsus ettevõtte tunnustamise kohta või otsus tunnustamisest keeldumise kohta tehakse 30 tööpäeva jooksul esmase kontrolli tegemisest arvates.
- Tootjaga lepitakse esmane kontrolliaeg eelnevalt kokku.

Kohapealse kontrolli käigus kontrollitakse

Taimekasvatusega tegelevates ettevõtetes:

- ettevõtte mahepõllumajanduslikule tootmisele ülemineku plaan;
- ennetus- ja ettevaatusmeetmete plaan (juhend väljatöötamisel);
- põlluraamat;
- külvikorraplaan;
- raamatupidamise dokumendid nt ostu/müügi dokumendid (arved);
- ostetud seemne pakendid ja etiketid;
- alltöövõtu lepingud kolmandate osapooltega;
- vabas vormis fikseeritud puhastustoimingute kirje ja info kasutatud puhastusvahendite kohta;
- kuivatipäevik ja laoarvestus.

Kohapealse kontrolli käigus kontrollitakse

Loomakasvatusega tegelevates ettevõtetes lisaks:

- loomade liikumise ja sööda arvestus;
- veterinaarpäevik;
- ettevõtte loomakasvatushooned ja rajatised;
- info kasutatud söödalisandite ja mineraalide kohta.

Mesindusega tegelevates ettevõtetes lisaks:

- mesilaspäevik.

PTA kodulehel on olemas kohustuslike andmete soovituslikud [näidisvormid](#):

- külvikorraplaan;
- loomade liikumise ja sööda arvestus;
- veterinaarpäevik jm.

Sertifikaat ja registriandmete väljavõte

- Tunnustamise otsus – sertifikaat.
- Mahepõllumajanduse tootjate register - registriandmete väljavõte.
- *TRACES*-es väljaantud mahesertifikaadid on kõigile soovijaile igas liikmesriigi keeles nähtavad, kättesaadavad ja väljaprintitavad.
- PTA kodulehel on mõlemad registrid leitavad aadressilt: <https://pta.agri.ee/riiklikud-registrid-ja-andmekogud#mahe>

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Eksimused taimekasvatuses

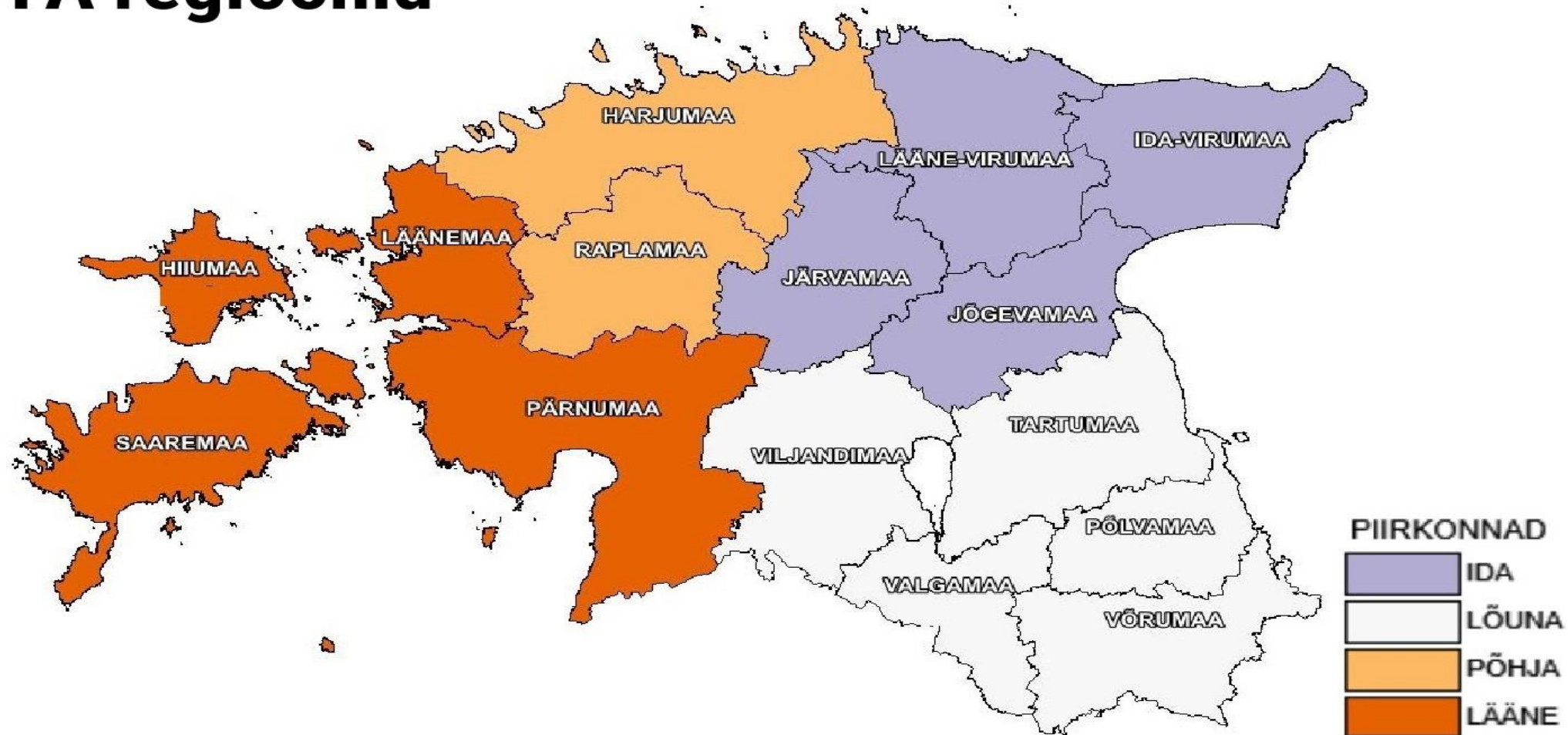
- Külviseemnega seotud rikkumised:
 - ✓ kasutatud on teise ettevõtte sertifitseerimata seemet (liikidel, millel tuleb kasutada sertifitseeritud seemet);
 - ✓ nõusolek küsimata, kui andmekogus on mahedana samal liigil sort olemas.
- Saatelehtedel/arvetel puudub mahetoodangu nimetuse kõrval järelvalveasutuse koodnumber EE-ÖKO-03.
- Kasutatud on sobimatuid väetisi, taimekaitsevahendeid või mullaomaduste parandajaid.
- Eristatavuse tagamine põllumaal.

Eksimused loomakasvatuses ja mesinduses

- Tavaloomade toomine ettevõttesse.
- Mesilagruppide asukoht.
- Kasutatud on mittelubatud mineraalsöötaid ja muid söödalisandeid.

PTA regioonid

Olulised viited

- PTA koduleht <https://pta.agri.ee/>
- Maheklubi koduleht <http://www.maheklubi.ee/>
- Maaeluministeeriumi koduleht <https://www.agri.ee/>
- PRIA koduleht <https://www.pria.ee/>

Head koostööd soovides!

Marge Olju

+372 525 2774

marge.olju@pta.agri.ee

